

tepeli pelikan

Pelecanus crispus

Boy 160-180 cm **Kanat açıklığı** 270-360 cm
Yaşam alanı Deniz kenarları ve göller
Özellikleri Pelikanların en büyüğüdür. Aynı zamanda ülkemizde yaşayan en büyük kuşlardan biridir. Uzun ve iri gagası belirgin özelliğidir. Temel besini balıktır.

gri balıkçıl

Ardea cinerea

Boy 90-98 cm **Kanat açıklığı** 175-195 cm
Yaşam alanı Deniz, göl ve bataklık kıyıları
Özellikleri Ülkemizde görülen en büyük balıkçıldır. Yıl boyunca yaşam alanlarında çok sayıda bulunur. Temel besini balık ve öteki su canlılarıdır. Genellikle ağaçlara yuva yapar.

leylek

Ciconia ciconia

Boy 100-115 cm **Kanat açıklığı** 155-165 cm
Yaşam alanı Seyrek ağaçlı açık alanlar
Özellikleri Kırmızı, uzun gagası ve siyah-beyaz kanatlarıyla kolayca tanınır. Yılan, kurbağa ve solucan gibi canlılarla beslenir. Yuvasını ağaçlara ya da binalara yapar. Kalabalık sürüler halinde göç ederler.

karabaş martı

Larus ridibundus

Boy 34-37 cm
Yaşam alanı Deniz kenarları ve göller
Özellikleri Ülkemizdeki en yaygın olarak görülen martılardan biridir. Beyaz olan başı, üreme mevsiminde kahverengi olur. Doğal yaşam alanı dışında, beslenmek için gittikleri kent çöplüklerinde de görülürler.

kukumav

Athene noctua

Boy 21-23 cm
Yaşam alanı Seyrek ağaçlı, kayalık alanlar
Özellikleri Öteki baykuşlar gibi genellikle gece avlanır. Bazen, gündüz de görülebilir. Küçük kemirgenler, sürüngenler ve böceklerle beslenir. Kedi miyavlamasına benzeyen bir ses çıkarır.

yalıçapkını

Alcedo atthis

Boy 17 cm
Yaşam alanı Sulak alanlar ve akarsular
Özellikleri Temel besini balıktır. Suyu dalarak avlanır. Su kenarında, saz ya da küçük ağaç dallarında oturarak avını gözler. Kısa kanatlarını hızla çıkararak düz uçar. Parlak renkleri ve uzun gagasıyla dikkat çeker.

karatavuk

Turdus merula

Boy 24-25 cm
Yaşam alanı Parklar ve ağaçlık alanlar
Özellikleri Erkeği simsiyah gövdesi ve sarı gagası sayesinde kolayca tanınır. Ülkemizde ve Avrupa'da yaygındır. Yumuşak ve melodili bir ötüşü vardır. Kızdığında "çuk çuk çuk" diye güçlü bir ses çıkarır.

mavi baştankara

Parus caeruleus

Boy 11,5 cm
Yaşam alanı Ormanlar, parklar, bahçeler
Özellikleri Başının üstündeki ve kanatlarındaki mavilik, karnındaki siyah çizgi ve sarı renkli göğsü sayesinde kolayca tanınır. Yıl boyunca ülkemizin tümünde görülebilir.

alakarga

Garrulus grandarius

Boy 34 cm
Yaşam alanı Ağaçlık alanlar ve parklar
Özellikleri Parlak renkleri, rahatsız edildiğinde çıkardığı karga sesi benzeri güçlü sesiyle tanınabilir. Temel besinlerinden biri olan meşe palamudunu daha sonra yemek üzere toplar ve gömer.

flamingo

Phoenicopterus ruber

Boy 125-145 cm **Kanat Açıklığı** 140-165 cm

Yaşam alanı Tuzlu ve sodalı sığ sular

Özellikleri Kırmızı-siyah kanatları ve aşağı doğru kıvrık gagasıyla dikkati çeker. Gagası, sudaki küçük canlıları süzebilir. Ülkemizde Tuz Gölü'nde, lagünlerde ve tuzlalarda çok sayıda bulunur.

yeşilbaş

Anas platyrhynchos

Boy 51-62 cm **Kanat Açıklığı** 81-98 cm

Yaşam alanı Sulak alanlar ve göller

Özellikleri Evcil ördeğin atasıdır. Ülkemizde, sulak alanlarda ve göllerde çok sayıda bulunur. Su bitkileriyle ve sudaki küçük canlılarla beslenir. Yeşil renkteki başı ve sarı gagası en belirgin özelliğidir.

sakallı akbaba

Gypaetus barbatus

Boy 100-115 cm **Kanat açıklığı** 266-282 cm

Yaşam alanı Seyrek ağaçlı kayalık alanlar

Özellikleri Ülkemizde yaşayan en büyük yırtıcı kuşlardan biridir. Uçarken, açık renkli gövdesi, koyu renkli kanatları ve baklava biçimli kuyruğu sayesinde tanınabilir. Öteki akbaba gibi leşle beslenir.

ibibik

Upupa epops

Boy 26-28 cm

Yaşam alanı Açık alanlar, ağaçlık yerler, parklar ve bahçeler.

Özellikleri Uzun gagası, başının üzerindeki ibik benzeri tüyleri ve siyah-beyaz çizgili kanatları sayesinde kolaylıkla tanınır. "Hu hu hu" diye ötüşü dikkat çekicidir.

arıkuşu

Merops apiaster

Boy 27-29 cm

Yaşam alanı Seyrek ağaçlı yerler

Özellikleri Parlak renkleri, sivri uçlu, üçgen biçimli uzun kanatlarıyla dikkati çeker. Anırla ve başka böceklerle beslenir. Hızlıca uçarak avlanır. Kışın güneye göç eder.

kaya kartalı

Aquila chrysaetos

Boy 75-88 cm **Kanat açıklığı** 204-220 cm

Yaşam alanı Seyrek ağaçlı kayalık alanlar

Özellikleri Çok iyi uçar. Gökyüzünde süzülürken ya da bir kayanın üzerine tünemiş olarak görülebilir. Tavşan ve başka küçük memelilerle beslenir. Genç bireylerin kanatlarının altında beyazlık vardır.

saksağan

Pica pica

Boy 46 cm

Yaşam alanı Seyrek ağaçlı alanlar, parklar

Özellikleri Uzun, petrol yeşili kuyruğu, siyah-beyaz gövdesi ve kanatları en belirgin özelliğidir. Yurdumuzun hemen her yerinde yaygın olarak görülür. Bulduğu parlak eşyaları yuvasına taşır. Kargalar ailesindendir.

kuzgun

Corvus corax

Boy 64 cm

Yaşam alanı Açık alanlar, dağlar ve kayalık deniz kenarları

Özellikleri Ülkemizdeki ötücü kuşların en büyüğüdür. Zekasıyla ünlüdür. Büyük başı, iri gagası ve baklava biçimli kuyruğu sayesinde tanınabilir.

sığırcık

Sturnus vulgaris

Boy 21,5 cm

Yaşam alanı Açık alanlar, parklar, kentler

Özellikleri Siyah rengi, sarı gagası ve üreme döneminde belirginleşen benekleri önemli özellikleridir. Başka kuşların ötüşünü taklit eder. Kalabalık sürüler halinde korularda ve sazlıklarda gecelerler.

gökdoğan
Falco peregrinus

Boy 36-48 cm **Kanat açıklığı** 95-110 cm
Yaşam alanı Kayalık açık alanlar ve ormanlar
Özellikleri En hızlı uçan kuştur. Bu özelliği sayesinde saatte 300 km'yi bulabilen hızla yüksekten dalarak, başka kuşları avlayabilir. Kanat uçları sivridir. Siyah başı ve yanaklarının altındaki beyazlık tanınmasını kolaylaştırır.

kerkenez
Falco tinnunculus

Boy 32-35 cm **Kanat Açıklığı** 71-80 cm
Yaşam alanı Açık alanlar ve kentler
Özellikleri Ülkemizde ve Avrupa'da en yaygın olarak görülen yırtıcıdır. Hızlıca kanat çırparak havada asılı kalabilir. Bu sayede avını daha iyi izleyebilir. Kentlerde de yaşar. Küçük memeliler, kuşlar ve böceklerle beslenir.

toy
Otis tarda

Boy 75-105 cm **Kanat açıklığı** 190-260 cm
Yaşam alanı Bozkırlar ve geniş düzlükler
Özellikleri En büyük kuşlardan biridir. Doğal yaşam alanlarının daralması ve avlanma sonucu, ülkemizde tükenmek üzeredir. Üreme dönemindeki erkeklerde bıyık benzeri tüyler vardır.

ev kırlangıcı
Delichon urbica

Boy 12,5 cm **Kanat açıklığı** 26-29 cm
Yaşam alanı Küçük kentler, kayalık ve sulak alanlar, deniz kenarları
Özellikleri Çamurdan yaptığı yuvasını genellikle saçak ve balkon altlarına kurar. Hızlı uçar; ani manevralar yaparak, uçan böcek ve sineklerle beslenir. Kışın güneye göç eder.

ak kuyruksallayan
Motacilla alba

Boy 18 cm
Yaşam alanı Su kenarları, sulak alanlar ve tarlalar
Özellikleri Konduğunda kuyruğunu sürekli aşağı-yukarı salladığı için bu adı almıştır. Uzun kuyruğu, siyah-beyaz gövdesi ve kanatları sayesinde kolayca tanınabilir.

kızılgerdan
Erithacus rubecula

Boy 14 cm
Yaşam alanı Ormanlar, fundalıklar, çalılıklar, kentlerdeki park ve bahçeler
Özellikleri Avrupa'da ve ülkemizde yaygın olarak görülen kuşlardan biridir. Yüzü ve gerdanı turuncu renklidir. Temel besini böcekler ve bazı meyvelerdir.

saka
Carduelis carduelis

Boy 12 cm
Yaşam alanı Seyrek ağaçlı alanlar, çalılıklar, park ve bahçeler
Özellikleri Kırmızı yüzü ve kanatlarındaki parlak sarı renk sayesinde tanınması kolaydır. Genellikle tohumlarla beslenir. Yurdumuzun hemen her yerinde yıl boyunca gözlenebilir.

kuşların genel özellikleri

Kuşlar, belirgin özellikleri sayesinde öteki canlılar arasında en kolay tanıyabildiğimiz sınıftır. En belirgin özellikleri, vücutlarını kaplayan ve uçmalarını sağlayan tüyleridir. Bu tüyler başka hiçbir canlıda görülmez. Uçabilmeleri sayesinde, dünyanın her yerine yayılmışlardır. Yaşam alanlarına göre çok çeşitli beslenme şekilleri geliştirmişlerdir. Kimi böcek ve solucan gibi küçük canlılarla beslenirken, kimi tohum ve meyve yer. Yırtıcı kuşlara, genellikle başka kuşlarla, sürüngenlerle ve küçük memelilerle beslenirler. Kuşlar, küçük kemirgenler ve böcekler gibi çok hızlı çoğalan canlıları avlayarak doğanın dengesine de katkıda bulunurlar. Sürüngenlerle yakın akraba olan kuşlar, onlar gibi yumurtlarlar. Ancak, onlardan farklı sıcakkanlı olmalarıdır. Bu nedenle yumurtalarını sıcak tutmak için kuluçkaya yatarlar. Uçabilmeleri sayesinde, yiyecek bulmak ve soğuktan korunmak için uzun göçler yapabilirler. Birçok kuş türü bu nedenle yazları kuzey yarımkürede, kışları güney yarımkürede geçirir. Kuşların erkekleri genellikle dişilere göre daha renklidir. Bu renkler çoğu kuşun üreme dönemlerinde daha da belirginleşir. Ayrıca, erkek kuşların, alanlarını belirlemek ve dişilerinin ilgisini çekebilmek için kullandıkları geniş bir şarkı repertuarları vardır.

kuş gözlemciliği

Kuşları tanımak, sandığı kadar zor değildir. Başlangıçta birçok kuş bize birbirine benziyor gibi görünebilir. Ancak, gaga uzunluğu ve biçimi, kuyruk biçimi, büyüklük gibi özelliklerini, renklerini, seslerini, ötüşlerini ve davranış biçimlerini biraz sabırla gözledikten sonra, kuşları tanımak o kadar zor olmadığını görürüz. Kuş gözlemi yapmak için herhangi bir araç gerekmez. Yine de kuşlar, onlara ancak belirli bir uzaklığa kadar yaklaşmamıza izin verirler. Bunun için, bir dürbün kuş gözlemlerinde çok yararlı olur. Kuş gözlemleri için en uygun dürbünler, görüntüleri 6-10 kat büyütenlerdir. Ancak, herhangi bir dürbün de işinizi görür. Kuşları inceledikçe, onların ne tür davranışlardan rahatsız olduğunu, böylece onlara ne kadar yaklaşabileceğinizi anlarsınız. Rahatsız olan kuş, çeşitli tepkiler gösterir. Bu tepkileri öğrenseniz, gözlemlerinizi onları rahatsız etmeden yapabilirsiniz. Gözlemleri kaydetmek önemlidir. Bu nedenle, gözlem yaparken yanınızda bir not defteri bulunmalı. Özellikle üreme dönemi olan ilkbahar ve yaz aylarında kuşları rahatsız etmemeliyiz. Çünkü kuşlar yuvalarını özenle seçerler ve rahatsız edildiklerinde bir daha dönmek üzere yuvayı terk edebilirler.